

tus 17-én. Szolgált: Székelyudvarhelyen tanár, 1832: Nagyságon káplán, 1833: Tekén, 1837: Oláhláposbányán, 1842: Szászrégenben, 1847: ismét Tekén, 1849:

Radnán, 1850: újból Tekén, 1856–1860: Aranyosbányán plébános. Meghalt 1860. február 1-én.

Folytatjuk

Hátha valaki nem tudja ...

Érdekes könyvre akadtam a minap. Reprint. Az eredeti 1941-ben jelent meg Budapesten a Vitézi Rend Zrínyi csoportjának gondozásában, a reprintet 2006-ban a Zrínyi Kiadó jelentette meg ugyancsak Budapesten.

A könyv szerzője vitéz Boksay Antal, a könyv címe: A legendás vasmadár. Az alcím már beszédesebb: ittebei Kiss József, a legjobb magyar vadászrepülő élete.

Nos, ittebei és eleméri Kiss Ernőről, az Aradon kivégzett 1848-as tábornokról mindenki tud, Budapesten, s az ország településein utcák, terek őrzik emlékét. Sokan tudnak a századik életévében nemrég elhunyt oldalági rokonáról ittebei Kiss Istvánról, aki a két háború között a Horthy Istvánról elnevezett takarékpénztárnak, a Diákkaptár Szövetségnek volt országos titkára, majd a Toldy Ferenc gimnáziumnak tanára, s így Antall József kollégája.

De ki volt ittebei Kiss József, akit a könyv szerzője a „legjobb magyar vadászrepülő” jelzővel illette, s akinek 19 légi győzelme és 17 vitézségi érme maga mögé utasítja az első világháború legendás német pilótáját a vörösre festett háromfedelű gépén repülő báró Richthofent, és a második világháború legismertebb pilótáit, mint a német Mölderst és a magyar Szentgyörgyi Dezsőt.

Nézzük, a könyv és az internet adatai alapján.

Kiss József a Millennium évében, 1896. január 26-án született Pozsonyban. Nagy-

apja, Kiss Ernő honvéd altábornagy, az aradi vértanúk egyike. Tanulmányait, bár mindvégig jeles eredménnyel végezte, az első világháború kitörése miatt nem tudta befejezni. Az érettségi bizonyítvány hiánya miatt nem lehetett tisztjelölt.

Az első világháború kitörésekor, önkéntes katonai szolgálatra jelentkezett. A pozsonyi 72-es gyalogoszadba osztották be és egységével a keleti frontra vezényelték. A Nida folyónál vívott csatában szerzett sebesüléséből felépülve 1915 őszén áthelyezését kérte a Császári és Királyi Légierőhöz. Kiképzése után, 1916 májusában az olasz frontra vezényelték, ahol a 24. számú felderítőszázad kötelékébe került.

Első légi győzelmét 1916. június 20-án aratta, amikor tíz Caproni típusú repülőgéppel került szembe. A harminc percig tartó összecsapás során az egyedül küzdő Kiss József repülőgépét hetven találat érte. Ennek ellenére az egyik ellenségét sikerült lelőnie. A második és harmadik győzelmét már a saját maga által kidolgozott taktika szerint érte el, úgy, hogy az ellenséges repülőgépet maga előtt terelte és a frontvonal mögött, saját területen leszállásra kényszerítette. 1917 novemberében, a hetedik győzelme után az 55. vadászszázadhoz helyezték át és ezzel Kiss József vadászpilóta lett. 1917. november 15-e és 18-a között három bevetésen vett részt, amely során öt alkalommal aratott diadalt ellenfelei felett. Tettéért arany vitézségi érmet kapott,

további légi győzelmei után pedig IV. Károly magyar király és a vezérkari főnök is személyesen gratulált neki. S nem véletlenül, mert az 55. vadászszázad által ellenőrzés alatt tartott területeken a Caproni típusú olasz bombázók, elsősorban Kiss Józsefnek köszönhetően, nem tudtak érdemleges tevékenységet kifejteni.

Az utolsó, végzetes bevetésre 1918. május 27-én, most 95 éve, reggel hat órakor került sor Kiss József, Kasza Sándor őrmester és Maier József százados részvételével. A magyar pilótákat a Cizmon folyó völgye felett angol Sopwith típusú repülőgépek támadták meg. Kiss József ügyes manőverezéssel az angol pilóták mögé került és tüzelni kezdett. A géppuskája azonban az első sorozat kilövése után meghibásodott. Ezzel gépe védtelenné vált, s ő ezért megpróbált kitérni a csata elől. Manőverezésbe kezdett, azonban az angol pilóták végül Campolongo községnél utolérték és lelőtték.

Így halt hősi halált ittebei Kiss József, az aradi tábornok unokája.

Az 55. vadászszázad tisztikara gyászjelentést bocsátott ki, melyben az addig tiszt-

helyettesként szolgáló Kiss József már hadnagyként szerepelt. Pályafutása során három arany, négy nagy ezüst, valamint öt-öt kis ezüst és bronz vitézségi érmet kapott. Összesen tizenkilenc légi párbajt nyert.

Pár nappal halála után az angol pilóták koszorút dobtak le a levicói repülőterre, melyhez egy levelet mellékeltek. Ebben a következő állt:

„A Royal Flying Corps végső üdvözlését küldi bátor ellenfelének, Kiss József pilótának, aki Campolongo felett halt hősi halált.”

Kiss József barátja, Vadász Ernő a következőképpen emlékezett meg róla a „Belgrádi Hírek” című újság 1918. május 30-i számában:

„Ő volt a magyar Richthofen, s ha hasonló viszonyok és körülmények között repült volna, mint Richthofen, talán még annál is nagyobb lett volna. A magyar aviatika legnagyobb hőse kétségtelenül ő volt. A repülés történetében külön fejezetet fognak nyitni számára, melynek aranylapján dicsőségesen fog ragyogni a bátor hős egyszerű neve: Kiss József.”

Dobai Miklós

XIII. kerületi Nemzetiségek Fesztiválja

A XIII. kerületi Nemzetiségek Fesztiválját az idén május 26-án, vasárnap rendezték meg a Babér utcai tempom melletti téren. A kerület tizenegy nemzetiségi önkormányzata, köztük Budapest Főváros XIII. kerületi Örmény Nemzetiségi Önkormányzat, nagy igyekezettel készült és vett részt az immár hagyományossá vált fesztiválon, amelynek különös aktualitást adott a XIII. kerület 75. éves fennállásának évfordulója.

A rendezvényt *Borszéki Gyula* alpolgármester nyitotta meg, majd a kerületi nemzetiségi elnökök köszöntötték a fesztivál résztvevőit. *Kabdebó János* örmény el-

nök hangsúlyozta, hogy Magyarországon nemzetiséginek lenni jó, hiszen a történelem során mindig befogadó ország volt és az is maradt.